

Uitleg bij de Handreiking Provincies, gemeenten en het VN-verdrag handicap

College voor

de Rechten
van de Mens

Voor iedereen die met provincies en gemeenten
in gesprek gaat over het VN-verdrag handicap

Wat is het VN-verdrag handicap en wat staat erin?

Sinds 2016 geldt het VN-verdrag handicap in Nederland. Dit internationale mensenrechtenverdrag beschermt en verbetert de rechten van mensen met een beperking. Volgens het verdrag moeten mensen met een beperking volwaardig mee kunnen doen aan onze samenleving. Net als ieder ander. In het verdrag staat wat de overheid (rijksoverheid, provincies en gemeenten) moet doen om dit te organiseren en hoe ze dat moet doen.

In het verdrag staat dat mensen met een beperking en hun vertegenwoordigende organisaties altijd betrokken moeten worden. Bij wetgeving en beleid dat over hen gaat, maar ook bij de uitvoering ervan. En niet pas op het einde, maar vanaf het begin. Het gaat bijvoorbeeld om meepraten, meedenken en de inzet van specifieke deskundigheid.

Waarom een handreiking Provincies, gemeenten en het VN-verdrag handicap?

Het College voor de Rechten van de Mens is toezichthouder op de uitvoering van het VN-verdrag handicap. Het College kijkt of iedereen in Nederland zich aan de afspraken houdt. Provincies en gemeenten hebben een belangrijke taak in het toegankelijker en inclusiever maken van Nederland. Wanneer bestuurders en ambtenaren nieuwe regels of beleid maken, of bezig zijn met de uitvoering van bestaande regels en beleid, moeten zij het VN-verdrag handicap daarbij volgen. Dat is verplicht. Om hen te helpen om dit goed te doen, heeft het College de handreiking Provincies, gemeenten en het VN-verdrag handicap gemaakt.

Hoe kunnen bestuurders en ambtenaren de handreiking gebruiken?

In de handreiking Provincies, gemeenten en het VN-verdrag handicap staan twee checklists:

- De checklist juridische werkzaamheden.
- De checklist beleidsontwikkeling en beleidsuitvoering.

Bestuurders en ambtenaren kunnen de checklists gebruiken om te zien én te laten zien in hoeverre hun werk bijdraagt aan de uitvoering van het VN-verdrag handicap. En zij kunnen op basis van de uitkomsten van de checklists aanpassingen doen aan regelgeving en beleid. Ook helpen de checklists om te controleren of mensen met een beperking en hun vertegenwoordigende organisaties zijn betrokken. Want ook dat is een verdragsverplichting.

De checklists uit de handreiking kunnen bijvoorbeeld van belang zijn bij:

- De voorbereidingsfase van het maken van regelgeving, zoals verordeningen en beleidsregels.
- Het maken en uitvoeren van beleidskaders en beleidsnota's op verschillende beleidsonderwerpen, zoals verkeer of natuur en recreatie.
- Het maken en uitvoeren van de Lokale Inclusie Agenda.
- Bedrijfsvoeringstaken zoals inclusieve werving en selectie van nieuwe medewerkers.

Praktijkvoorbeeld

Een gemeente wil nieuwe bushokjes plaatsen. Deze bushokjes moeten toegankelijk zijn voor mensen met een beperking. Als de beleidsambtenaar de handreiking volgt:

- Weet de beleidsambtenaar dat hij of zij mensen met een beperking en hun vertegenwoordigende organisaties al vanaf het begin van het traject moet vragen naar hun ervaringen en ideeën. En laat de beleidsambtenaar aan hen weten wat er met hun reacties is gebeurd.
- Controleert de beleidsambtenaar of het plan voor de bushokjes voldoet aan de toegankelijkheidsvereisten en eraan bijdraagt dat mensen met een beperking daadwerkelijk kunnen meedoen aan de samenleving.
- Beoordeelt de beleidsambtenaar of de uitvoering van het plan voor de bushokjes de positie van mensen met een beperking niet verslechtert.
- Geeft de beleidsambtenaar een onderbouwing bij alle onderdelen van de handreiking om te laten zien in hoeverre het plan voor de bushokjes bijdraagt aan de uitvoering van het VN-verdrag handicap.
- Kijkt de beleidsambtenaar of het plan voor de bushokjes goed aansluit bij centrale en decentrale maatregelen die vanuit het VN-verdrag handicap worden uitgevoerd. Denk bijvoorbeeld aan een Lokale Inclusie Agenda of het nationale programma rondom de uitvoering van het VN-verdrag handicap in Nederland.

Voordelen van de handreiking voor bestuurders en ambtenaren

Het verdrag verplicht provincies en gemeenten om het VN-verdrag handicap mee te nemen bij het maken en uitvoeren van regelgeving en beleid. En om mensen met een beperking en hun vertegenwoordigende organisaties hierbij te betrekken. De handreiking Provincies, gemeenten en het VN-verdrag handicap helpt hen hierbij. Dat heeft meerdere voordelen:

- Het is belangrijk dat voorzieningen goed aansluiten bij de verschillende behoeften van inwoners. Door mensen met een beperking al in een vroeg stadium te betrekken, worden regelgeving en beleid beter en doeltreffender. Want niemand kan beter meedenken dan degene die het aangaat.
- Door ervoor te zorgen dat mensen met een beperking kunnen participeren en meedenken over het beleid dat hen raakt, kun je ook rekenen op meer betrokkenheid.
- Door in een vroeg stadium het VN-verdrag handicap mee te nemen en uit te leggen hoe het is verwerkt in regelgeving en beleid, voorkom je vragen van bijvoorbeeld raadsleden. Zo vermijd je dat je achteraf aanpassingen moet doen. Dat scheelt tijd en geld.
- Door het meenemen van het VN-verdrag handicap draagt een gemeente of provincie bij aan het bereiken van een inclusieve samenleving. Het zorgt ervoor dat mensen met een beperking volwaardig kunnen meedoen aan alle aspecten van het leven, zoals werk, onderwijs en politieke participatie.

Tips voor een gesprek met provincie of gemeente:

- Geef uitleg over de kern van het VN-verdrag handicap. Zie: “Wat is het VN-verdrag handicap en wat staat erin?”
- Benadruk de voordelen van het toepassen van het VN-verdrag en het gebruik van de handreiking Provincies, gemeenten en het VN-verdrag handicap. Zie: “Voordelen van de handreiking voor bestuurders en ambtenaren”.
- Maak duidelijk dat de gemeente of de provincie ervoor moet zorgen dat alle (nieuwe) bestuurders en ambtenaren in hun organisatie het VN-verdrag handicap meenemen in hun werk.
- Verwijs naar de handreiking Provincies, gemeenten en het VN-verdrag handicap op de website van het College voor de Rechten van de Mens.

College voor de Rechten van de Mens

Postbus 16001
3500 DA Utrecht

Bezoekadres:

Kleinesingel 1-3
3572 CG Utrecht

030 888 38 88
info@mensenrechten.nl
www.mensenrechten.nl

Januari 2025